

Bruto domaći proizvod (BDP) i stvarna individualna potrošnja (SIP) po stanovniku, prema standardu kupovne moći za 2016. godinu

EUROSTAT je 14. decembra 2017. godine objavio podatke o bruto domaćem proizvodu i stvarnoj individualnoj potrošnji po stanovniku za 2016. godinu, iskazanim preko standarda kupovne moći. MONSTAT je učestvovao u ovom projektu zajedno sa nacionalnim statističkim institutima ostalih evropskih zemalja.

Bruto domaći proizvod po stanovniku prema standardu kupovne moći u Crnoj Gori u 2016. godini iznosio je 45% prosjeka EU28.

Od zemalja članica EU, najveći BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći zabilježen je u Luksemburgu, čiji je nivo više od dva i po puta iznad prosjeka EU28, i iznosi 258% evropskog prosjeka, dok se Bugarska nalazi na najnižem nivou sa 49% prosjeka EU.

Od zemalja iz regiona, Hrvatska ima najveći BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći koji iznosi 60% prosjeka EU, dok se Crna Gora nalazi na drugom mjestu na nivou od 45% prosjeka EU. Makedonija i Srbija se nalaze na nivou od 37% evropskog prosjeka, Bosna i Hercegovina na nivou od 32% dok je Albanija na nivou od 29% evropskog prosjeka.

Stvarna individualna potrošnja (SIP) po stanovniku prema SKM, prema prvoj procjeni među zemljama članicama se kretala između 47% ispod prosjeka EU u Bugarskoj i 32% iznad prosjeka EU u Luksemburgu.

Grafik 1. BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći, 2016. godina, EU28=100

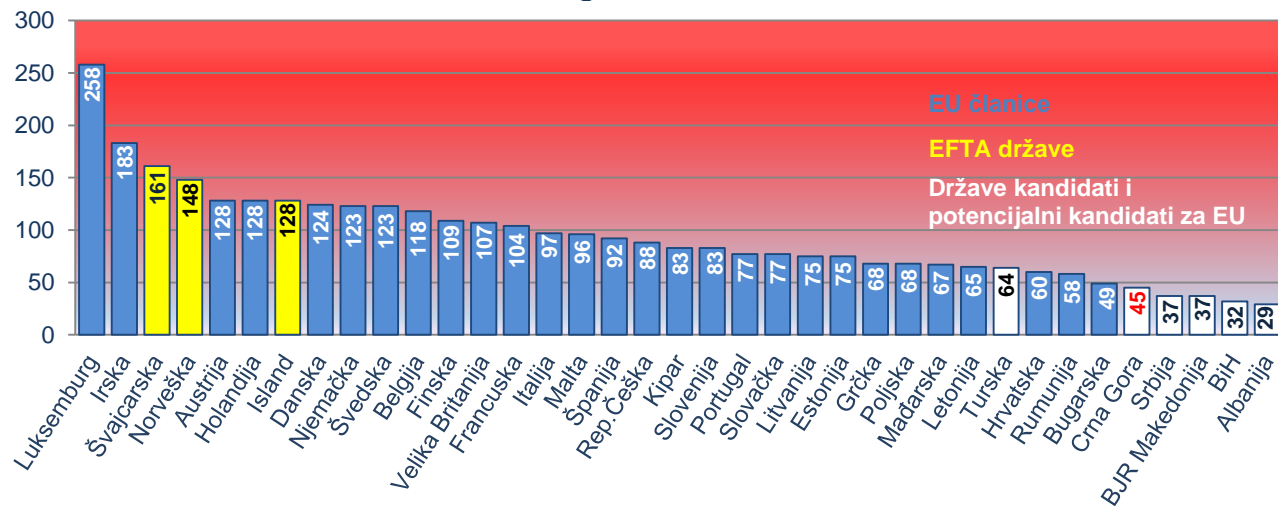
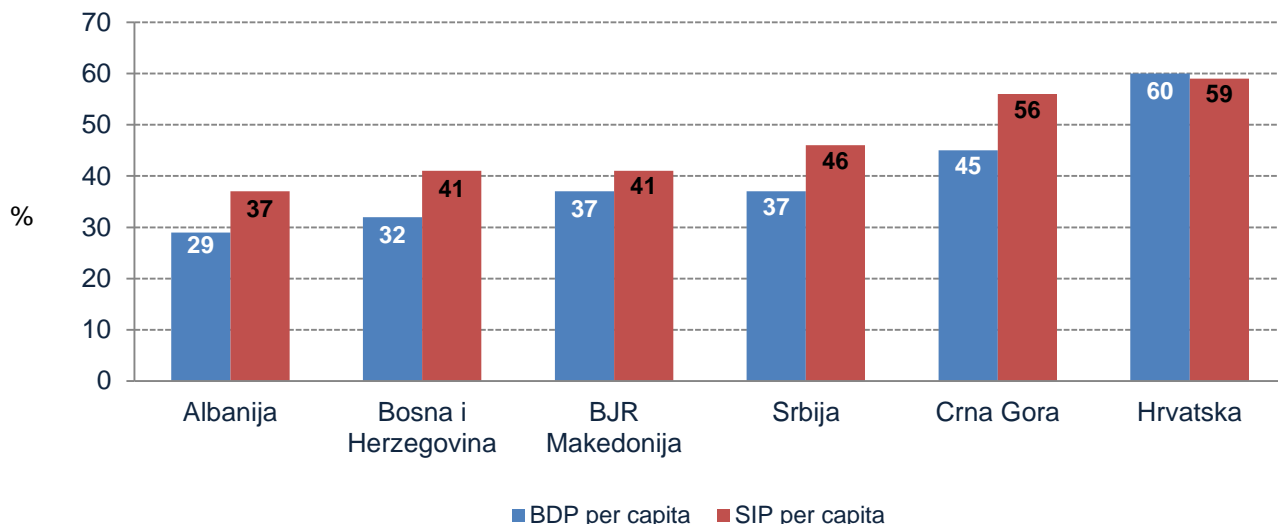

Tabela 1. Bruto domaći proizvod i stvarna individualna potrošnja po stanovniku prema standardu kupovne moći za 2016. godinu, EU28=100

Država	BDP po stanovniku	SIP po stanovniku
EU28	100	100
Euro-zona	106	105
Luksemburg	258	132
Irska	183	96
Austrija	128	119
Holandija	128	111
Danska	124	113
Njemačka	123	122
Švedska	123	110
Belgija	118	112
Finska	109	114
Velika Britanija	107	116
Francuska	104	111
Italija	97	98
Malta	96	81
Španija	92	89
Republika Češka	88	78
Kipar	83	91
Slovenija	83	76
Portugal	77	82
Slovačka	77	76
Litvanija	75	85
Estonija	75	72
Grčka	68	77
Poljska	68	74
Mađarska	67	63
Letonija	65	67
Hrvatska	60	59
Rumunija	58	61
Bugarska	49	53
Švajcarska	161	128
Norveška	148	133
Island	128	114
Turska	64	64
Crna Gora	45	56
Srbija	37	46
BJR Makedonija	37	41
Albanija	29	37
Bosna i Hercegovina	32	41

Izvor: EUROSTAT

Grafik 2. BDP i SIP po stanovniku prema standardu kupovne moći za 2016. godinu, poređenje sa zemljama okruženja, EU28=100

Za zemlje koje imaju status kandidata za članstvo u EU, SIP po stanovniku prema standardu kupovne moći se kreće u rasponu od 37% do 56% prosjeka EU. Stvarna individualna potrošnja po stanovniku prema standardu kupovne moći u Crnoj Gori u 2016. godini iznosila je 56% prosjeka EU28. Od zemalja u regionu SIP po stanovniku prema SKM je najveća u Hrvatskoj i iznosi 59% prosjeka EU, dok je najniža u Albaniji i Bosni i Hercegovini sa 37% odnosno 41% prosjeka EU28.

Dok je bruto domaći proizvod (BDP) po glavi stanovnika uglavnom pokazatelj nivoa ekonomske aktivnosti, stvarna individualna potrošnja (SIP) po glavi stanovnika je alternativni pokazatelj, bolje prilagođen da opiše materijalno blagostanje domaćinstva.

Generalno, nivo SIP po stanovniku je više homogen nego BDP ali i dalje postoje značajne razlike među članicama EU. Struktura stvarne individualne potrošnje je bazirana na homogenim skupovima proizvoda i usluga koja domaćinstva konzumiraju ali su i dalje evidentne razlike između nivoa SIP per capita među zemljama članica EU.

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Standard kupovne moći (SKM) je jedinica vještačke valute koja eliminiše razlike između nivoa cijena između zemalja. Tako jedan SKM kupuje isti obim roba i usluga u svim zemljama. Ova jedinica omogućava smisleno poređenje obima ekonomskih pokazatelja u svim zemljama.

Na veličinu BDP-a po stanovniku izraženog u standardu kupovne moći najvećim dijelom utiče obim BDP-a obračunatog rashodnom metodom, nivo potrošačkih cijena i broj stanovnika.

Ovaj indikator, između ostalog, koristi se za prostorno poređenje veličine BDP-a, odnosno veličine ekonomije, te ekonomskog blagostanja.

Pariteti kupovne moći (PKM) su stope za prevođenje valuta koje se primjenjuju kako bi se izvršilo pretvaranje ekonomskih indikatora izraženih u nacionalnim valutama u zajedničku vještačku valutu – Standard kupovne moći (SKM), koja izjednačava kupovnu moć različitih nacionalnih valuta i omogućava svrsishodno poređenje obima između zemalja.

Na primjer, ako se bruto domaći proizvod po stanovniku izražen u nacionalnoj valuti svake zemlje koja učestvuje u poređenju, podijeli sa njenim PKM-om, dobijene vrijednosti će neutralizovati uticaj različitih nivoa cijena i istovremeno prikazati realni obim bruto domaćeg proizvoda na zajedničkom cjenovnom nivou. Kada se podijeli sa nominalnim kursom za datu godinu, PKM daje procjenu nivoa cijena za datu zemlju u odnosu na, npr. EU28.

Indeksi nivo cijena obezbjeđuju poređenje nivoa cijena između zemalja u odnosu na prosjek EU. Ako je indeks nivoa cijena veći od 100, zemlja se smatra relativno skupljom u poređenju sa EU prosjekom i obrnuto.

Stvarna individualna potrošnja odnosi se na sva dobra i usluge stvarno potrošena ili kupljena od strane domaćinstava. Ona obuhvata dobra i usluge kupljena direktno od strane domaćinstava kao i usluge koje su obezbijedjene od strane neprofitnih institucija i vlade za ličnu potrošnju (npr. zdravstvo i obrazovne usluge).

Izdaje i štampa Zavod za statistiku Crne Gore (MONSTAT)

81000 Podgorica, IV Proleterske br.2, telefon (+382) 20 231-004; telefaks (+382) 20 230-814

Saopštenje pripremila:

Ivana VIDAKOVIĆ

e-mail: contact@monstat.org